

רשימת יצירות לעיסוק בנושא קליטת עליה

שם היצירה	היוצר	המקור	בנספח יצירות הספרות שבתכנית הלימודים	סוג	על היצירה
פסח שחגגנו באתיופיה	דורית אורגד	חלונות ב', המרכז לטכנולוגיה חינוכית, 1993	מעגל שני ממלכתי וממלכתי דתי כיתות א'-ב'	סיפור	תמנה ודסטה, אח ואחות, שנולדו באתיופיה וכיום חיים בבאר שבע, מספרים על ההכנות לחג הפסח באתיופיה.
ילדת הקשת בענן	נעמי שמואל	הקיבוץ המאוחד 2002	מעגל שני ממלכתי וממלכתי דתי כיתות ג-ד	ספר	סיפורה של מסקָרָם, צברית בת קצרין, העוברת יחד עם משפחתה להרצליה. אביה של מסקָרָם עלה מארצות הברית ואימה בת לעדה האתיופית. ביום הראשון ללימודים בהרצליה מסקָרָם מתרגשת. הילדים בכיתה החדשה בטוחים, על פי צבע עורה ותסרוקת הצמות, שהיא עולה חדשה מאתיופיה. הקוראים מלווים את מסקָרָם במסע למציאת הזהות האישית שלה ובהתמודדות עם החברים בכיתה החדשה. 'יחידת הוראה על הספר
יציאת אתיופיה	נעמי שמואל	המכון לחקר הטיפוח בחינוך האוניברסיטה העברית 2007	מעגל שני ממלכתי וממלכתי דתי כיתות ג-ד	ספר	סיפור המסע מאתיופיה לארץ דרך סודן בעיניים של ילד.

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית - אגף שפות
 הפיקוח על הוראת העברית בקדם-יסודי וביסודי

שם היצירה	היוצר	המקור	בנספח יצירות הספרות שבתכנית הלימודים	סוג	על היצירה
העץ העצוב	דבורה עומר	עד השמים הוצאת עמיחי 1961	מעגל שני ממלכתי וממלכתי דתי כיתות ג-ד	סיפור	העץ העצוב הוא סיפור על אינגדאו, ילד עולה חדש שעלה עם משפחתו מאתיופיה לישראל ובארץ שונה שמו ל"אילן". בחודשיו הראשונים בארץ הוא מתקשה להיקלט ולרכוש חברים, אך מצליח להתגבר על המחסום ולרכוש לעצמו חברים חדשים.
קטי, יומנה של נערה	רבקה קרן	עם עובד דן חסכן, 1977	אינו מופיע בנספח יצירות הספרות. מומלץ לכיתות ג-ד	ספר	קטי הוא סיפורה של ילדה המגלה בתימהון, בכאב ובהומור את סודות העולם הסובב אותה. מסופר על אהבות ילדות, על חברות נעורים ועל חייה של קטי כיהודייה בגולה ועל נסיעתה ארצה, אחרי המהפכה שפרצה בהונגריה, ב-1956. קטע הקראה וראיון עם הסופרת הטלוויזיה החינוכית – קריאת כיוון (פרק 19 – קליטת עלייה)
יום החרגול וימים אחרים	דורית אורגד	הקיבוץ המאוחד, 2001	אינו מופיע בנספח יצירות הספרות. מומלץ לכיתות ג-ד	ספר	אסמרץ', או בשמה העברי אסנת, היא ילדה מחוננת שעלתה לארץ מאתיופיה. הספר מספר על קליטתה בארץ בעזרת פרקי יומן קצרים. הסופרת דורית אורגד מקריאה מהספר באתר דף-דף
מסמר הערב	דורית אורגד	פתחו את השער לכיתה ד הוצאת ת"ל	מעגל שני ממלכתי וממלכתי דתי כיתות ג-ד	סיפור	סיפור על קליטת עלייה ו"רב תרבותיות" מסביב למדורת ל"ג בעומר. הצעה למהלך הוראה מתוך מד"ל פתחו את השער לכיתה ד'

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית - אגף שפות
 הפיקוח על הוראת העברית בקדם-יסודי וביסודי

שם היצירה	היוצר	המקור	בנספח יצירות הספרות שבתכנית הלימודים	סוג	על היצירה
ככר העצב וככר השמחה	נורית זרחי	הכורסא המתנדנדת, הקיבוץ המאוחד, תשל"א	מעגל שני ממלכתי וממלכתי דתי ה'ו'	סיפור	סיפור המשלב מציאות ודמיון ומספר על קליטתה של נינה בארץ ישראל. יחידת הוראה על הסיפור
המסע לארץ ישראל	חיים אידיסיס	תקליטור, מזמור, עקבות מאתיופיה במילים ובמנגינות, מט"ח, 1999	מעגל ראשון כיתות ה-ו	שיר	שיר הפורש בלשון ציורית את קשיי המסע שעברו העולים מאתיופיה בדרכם לארץ-ישראל. השיר מביע את כיסופי העולים להגיע לארץ-ישראל ולירושלים.
החייכן	יצחק נוי	מפגשים ו', עם עובד, 1987	מעגל שני ממלכתי וממלכתי דתי ה'ו'	סיפור	סיפור קליטת תלמיד חדש מנקודת מבטו של ה"צבר".
צעדים ראשונים	אמנון שמוש	כתבי אמנון שמוש, אביב, 2000	מעגל שני ממלכתי וממלכתי דתי ה'ו'	סיפור	הסיפור מתאר את המפגש הראשוני של העולה עם תרבות חדשה, שאינה מוכרת לו.
צוללים קדימה	דבורה עומר	הוצאת שרברק, 1966	אינו מופיע בנספח יצירות הספרות. מומלץ לכיתות ה'ו'	ספר	גיבור הספר עלה לארץ ממרוקו ומילדותו חלם להיות צוללן. העלילה מלווה את קליטתו בארץ ובשייטת. המחזה - הטלוויזיה החינוכית – קריאת כיוון (פרק 19 – קליטת עלייה) מערך שיעור במסגרת המיזם "שמחת הקריאה"

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית - אגף שפות
 הפיקוח על הוראת העברית בקדם-יסודי וביסודי

שם היצירה	היוצר	המקור	בנספח יצירות הספרות שבתכנית הלימודים	סוג	על היצירה
אלכס כבר לא עולה חדש	גלילה רון פדר	אדם 1990	אינו מופיע בנספח יצירות הספרות. מומלץ לכיתות ה'ו'	ספר	סיפור אמתי על אלכס, עולה חדש בן 13. כשהיה אלכס בברית - המועצות, חלם שכל הבעיות יפתרו בישראל. הרי זו הארץ של היהודים, ולא יכול להיות שמשוהו כאן אינו כשורה. אבל יחד עם נחיתת המטוס, נראה שגם התקוות נחתו. מה אוכלים בישראל? איך מתלבשים הצברים? ומה עושים כשאין עבודה, ואין רהיטים, והכי חשוב - אין חברים? כבר בהתחלה היה קשה. לא בכל מקום קיבלו אותו בזרועות פתוחות, ואפילו התנגדו לו. אט אט התחילו העניינים להסתדר, וגם הבעיות השתנו: מה עושים במסיבות? מה זה בר-מצווה? איך מתנהגים בטיול שנתי? וככל שעברו הימים היה קל יותר ונעים יותר. זהו סיפור אמתי של חברות. זה סיפור של נערים שידעו להושיט יד. עם רצון טוב ועם קצת מאמץ, גילו העולה החדש והצברים שהמחסומים יכולים להיעלם.
שער עליה	חנה אלברשטיין	פתחו את השער לכיתה ה' הוצאת ת"ל	אינו מופיע בנספח יצירות הספרות. מומלץ לכיתות ה'ו'	שיר	בשיר זה המחברת מייצגת קבוצה גדולה של עולים, שעלו ארצה בתקווה לחזור הביתה, למקום שבו מתגשמות כל התקוות. אלא שהמציאות טפחה על פניהם: "שום דבר לא היה כמו בהבטחות", וגרוע מזה - "כל התכניות נהפכו לחלומות". הצעה למהלך הוראה על השיר מתוך מד"ל פתחו את השער לכיתה ה'
גבעת האירוסים השחורים	יצחק נוי	כתר, 1988	אינו מופיע בנספח יצירות הספרות. מומלץ לכיתות ה'ו'	ספר	סיפור אהבתם המיוסרת של נער מהמושב ונערה מהמעברה. ריאיון עם הסופר הטלוויזיה החינוכית - קריאת כיוון (פרק 19 - קליטת עלייה)

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית - אגף שפות
 הפיקוח על הוראת העברית בקדם-יסודי וביסודי

שם היצירה	היוצר	המקור	בנספח יצירות הספרות שבתכנית הלימודים	סוג	על היצירה
לסבא שלי קוראים סביח	תמי שם טוב	כנרת זמורה-דביר; 2017	אינו מופיע בנספח יצירות הספרות מומלץ לכיתות א-ג	ספר	סיפור קליטתו מעירק של סבא סביח הפרק הראשון של הספר
ירוס הולכת לירוסלם	מלניק בת עמי	דרור לנפש, 2015	אינו מופיע בנספח יצירות הספרות מומלץ לכיתות א-ג	ספר	הספר מספר את סיפורה של הילדה ירוס, שעלתה עם משפחתה מאתיופיה תקציר הספר
היום האחרון של פורים	יוסי וירדן ואסה	כנרת, 2015	אינו מופיע בנספח יצירות הספרות מומלץ לכיתות א-ג	ספר	יוסי מעריץ את רמבו וחולם להיות נינג'ה. הוא רוצה להיות גיבור - כמו שהיה אחיו דסה כשנשאר לבדו בשדות הריקים באתיופיה וכמו שהיה אבא שלו בדרך הארוכה לישראל. עכשיו, בנתניה, הדרך היחידה שיוסי מכיר מובילה למכולת של ששון ובחזרה הביתה, אבל הוא נחוש למצוא את הדרך שלו בארץ החדשה שהגיע אליה. הפרק הראשון של הספר
שתי חברות ומשלוח מנות	רבקה אליצור	עוד ועוד ספורים, מודן, 1986	מעגל שני ממלכתי וממ"ד א-ב	סיפור מתוך ספר	סיפור חברותן של עולה חדשה וחברתה ה"צברית"
חסידה	חיים אידיס	קישור למילות השיר	אינו מופיע בנספח יצירות הספרות מומלץ לכיתות א-ג	שיר	החסידות סימלו אצל יהודי אתיופיה את הגעגועים לירושלים ולארץ ישראל משום שהן עוברות בדרכם לישראל-דרך אפריקה. הפסקה האחרונה שמבקשת לבשר בשלום העיר, מזכירה תפילות של יהודי אתיופיה לשלומה של ירושלים.